

Navegar amb el vent en contra

Està per veure si Zapatero és capaç d'afrontar, per primer cop, un període de dificultat econòmica

JOSÉ GARCÍA ABAD, Director d'El Nuevo Lunes.

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 13.06.08

Pel Govern era desacceleració mentre que per l'oposició es tractava d'una crisi com unaatedral. Finalment podem donar per superada aquesta guerra semàntica en el terme mitjà en el qual resideix la virtut. El Govern admet ara que la desacceleració ha estat tan brusca que mereix ser tractada amb el màxim respecte. I, en efecte, tal com l'opinió pública ho percep, si això és una desacceleració s'assembla molt a una crisi. En el fred però expressiu llenguatge de les dades, el descens en poc temps del creixement del PIB des del voltant del 4% fins a l'entorn del 2% representa una frenada que déu n'hi do.

Pedro Solbes s'ha esforçat a identificar el concepte difús de crisi amb el de recessió, que té una definició molt precisa: quan el PIB decreix el que els economistes anomenen creixement negatiu --que és com créixer per sota-- durant més de dos trimestres consecutius. Les paraules tenen la seva importància, però no sembla justificat satanitzar un terme que ofereix una significació àmplia i no sempre negativa.

EN SENTIT estricte, diem que alguna cosa està en crisi quan irrompen noves circumstàncies que obliguen a replantejar-se les regles vigents; indica el final d'un model de creixement o, simplement, la purga necessària per pair els excessos passats. La crisi en si no és la

catàstrofe, sinó un toc d'atenció del cos social, com la febre o el dolor en el cos humà, la constatació segons la qual es necessari canviar unes quantes coses perquè tot segueixi més o menys igual. I unes quantes coses han canviat des que el bunyol de les hipoteques subprime als Estats Units va desencadenar un procés de desconfiança financera a tot el món que s'ha estès cap al procés productiu. Encara que la crisi té un origen financer, no són diners el que falta, sinó crèdit en el sentit més estricte de la paraula, la confiança.

La gran pregunta és si està fent el Govern el que havia de fer o si, per contra, està desbordat pels esdeveniments. No sé si està desbordat, però una mica desconcertat sí que ho sembla. La mesura més important que ha adoptat, pràcticament l'única, ha estat la devolució de 400 euros a cada contribuent de l'IRPF --uns 13 milions de persones-- amb la intenció implícita d'estimular el consum i la justificació política de compensar els ciutadans pel fort augment experimentat pels preus. Pura propaganda, ja que al que porta aquesta mesura és a un increment addicional de la inflació, que ja cavalca a llocs del petroli i dels aliments sense necessitat de cap ajuda governamental. Segons la xifra donada a conèixer dimecres passat, abans que els 400 euros arribin a la butxaca dels ciutadans, els preus van pujar un 0,7% al maig, i la taxa interanual es va disparar al 4,6%.

El Govern ha aplicat la fórmula Bush d'injectar diners a l'economia partint del principi ultraliberal, que també va invocar Rajoy, segons el qual els diners estan millor a les butxaques particulars que en mans de l'Estat. La mesura és discutible i discutida i impròpia d'un Govern socialista pel que té de poc equitativa, ja que afecta igual els rics i els pobres. Però el pitjor és que Zapatero s'ho ha jugat tot a aquesta carta, que representa

una pèrdua de recaptació pròxima als 6.000 milions d'euros --un bilió de pessetes-- que hauria tingut una aplicació més selectiva en mans del Govern, que ha esgotat així la seva capacitat de reacció. El que no s'ha recaptat per aquesta via es poleix la quarta part del superàvit.

Aquesta mesura ha mostrat certes incoherències que resten credibilitat al Govern. En efecte, quan va ser preguntat el vicepresident econòmic per l'eficàcia dels 400 euros, la va desqualificar amb sorna: "La mesura es va prendre en eleccions. Ja saben vostès". No obstant, quan l'OCDE, que coneix molt bé l'economia espanyola, va rebaixar dràsticament les previsions de creixement, Solbes es va expressar amb el mateix to monòton d'aquí no passa res: "Em semblen unes previsions massa pessimistes perquè no han tingut en compte l'efecte dels 400 euros...". De sobte, la mesura havia passat de la màgia electoralista al bàlsam de Fierabrás.

EL QUE ARA està en qüestió és si Zapatero, que va navegar el passat quadrienni vent en popa a tota vela com el pirata d'Espronceda, ho sap fer ara amb el vent en contra. Allà on no hi ha pa, no hi ha pau, dictamina el refrany, i és el que està passant en aquests temps d'inquietud. El talonari amb què comptava el president del Govern en la passada legislatura s'està quedant sense talons. Ara no és tan fàcil calmar camioners, agricultors, pescadors i altres col·lectius en lluita, o a punt de llançar-s'hi, que reclamen ajudes. Avui són els transportistes els que es llancen al carrer, però demà la pressió arribarà als assalariats de la indústria i dels serveis. Les cúpules de les dues grans centrals sindicals ja han donat un toc d'atenció al Govern i el mateix Cándido Méndez, bon amic del president, amb qui combregava en les grans línies de la política social, s'ha posat en primera línia de combat.

